

Spor eğitimi alan öğrencilerin akademik odaklanma ve sağlıkla ilişkili korku düzeylerinin incelenmesi

Atakan AKSU¹, Muhammet BAŞ¹

¹Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Muş, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI: 10.5281/zenodo.10029826

Gönderi Tarihi/ Received:

Kabul Tarih/ Accepted:

Online Yayın Tarihi/ Published:

11.09.2023

16.10.2023

29.10.2023

Öz

Bu araştırmanın amacı spor eğitimi alan öğrencilerin akademik kontrol odağı ve sağlıkla ilişkili korku düzeylerinin incelenmesidir. Araştırma grubunu, Muş Alparslan Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde eğitim-öğretime devam eden 612 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak, Kişisel Bilgi Formu, Akademik Kontrol Odağı Ölçeği ve Covid-19 Korkusu Ölçeğinden yararlanılmıştır. Araştırmada t testi, varyans analizi (Anova) ve Bonfferoni testinden yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, katılımcılardan elde edilen puanların cinsiyet, yaş, ikamet edilen yer ve aşı olma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Akademik Kontrol Odağı Ölçeğinin, dışsal kontrol alt boyutu puanlarının cinsiyet, yaş, aşı olma durumu ve aşının virüse karşı koruduğunu düşünme durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, içsel kontrol alt boyutu puanlarında ise hastalığa yakalanma ve aşının virüse karşı koruduğunu düşünme durumu değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Sonuç olarak; kadınların erkeklere göre daha fazla korku yaşadığı, yaş arttıkça akademik odaklanma düzeyinin ve sağlık problemi olmayan öğrencilerin akademik odaklanma düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Akademik odaklanma, korku, spor

Investigation of the relationship between academic locus of control and health-related fear levels of students in the faculty of sport sciences

Abstract

The aim of this research is to examine the academic locus of control and health-related fear levels of students taking sports education. The research group consisted of 612 students studying at Muş Alparslan University, Faculty of Sports Sciences. Personal Information Form, Academic Locus of Control Scale and Covid-19 Fear Scale were used as data collection tools. T test, analysis of variance (ANOVA) and Bonfferoni test were used in the research. According to the research findings, it was determined that there was a statistically significant difference in the scores obtained from the participants according to gender, age, place of residence and vaccination variables. In addition, there is a statistically significant difference in the external control sub-dimension scores of the Academic Locus of Control Scale according to the variables of gender, age, vaccination status and thinking that the vaccine protects against the virus. Also, internal control sub-dimension scores, there is a statistically significant difference in terms of the variables of getting the disease and thinking that the vaccine protects against the virus. In conclusion; It has been observed that women experience more fear than men, the level of academic focus increases as age increases, and the academic focus level of students without health problems is higher.

Keywords: Academic focus, fear, sport

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Muhammet BAŞ, **E-posta/e-mail:** m.bas@alparslan.edu.tr

The Extended English Abstract is located the end of the Article.

Bu araştırma 8-10 Eylül 2023 tarihleri arasında ERPA Uluslararası Sağlık ve Spor Bilimleri Eğitim Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

İnsanođlu ađlar boyunca dođal afetler ve birçok salgın hastalıklara karřı sayısız mūcadele vermiřtir. Bunlardan bir tanesi de 2019'un son dōnemlerine dođru bařlayan pandemi sūrecidir. Bu salgın daha Őnceki hastalıkların aksine, hızlı ve kolay yayılması ile birlikte uluslararası bir tehlide dōnūřmūřtūr (Tūrker, 2020). Tūm dūnyayı etkisi altına alan bu sūre, insan ve toplum sađlıđı açısından birçok olumsuz duruma yol açmıř, korku ve paniđe neden olmuřtur.

Covid-19 korkusu, insanların bu virūs ile enfekte olmasından kaynaklanan bir korku durumu řeklinde açıklanmaktadır (Ahorsu ve ark., 2020). Bu salgın, dūnya çapında insanlar açısından dođal olarak fiziksel ve zihinsel tehdit haline dōnūřmūřtūr (Huang ve ark., 2020). Hastalıđın nedeni, uzun vadede bireylerde nasıl bir etki bırakacađı ve herhangi bir etkili tedavi yōnteminin bulunamaması gibi belirsizlikler insanlarda būyūk endiře ve korkuya neden olmaktadır (Egunjobi, 2020). Bu tūr durumlarda birey psikolojik açıdan zarar gōrmūř olabilir ve çevresindeki insanları da paniđe sūrūkleyebilmektedir (Mertens ve ark., 2020).

Covid-19 yol açtığı salgının minimum seviyeye indirilmesi amacıyla sokağa çıkma yasağı, sosyal mesafeye dikkat etme ve hareket kısıtlamaları gibi Őnlemlerin alınması, oğrenciler ūzerinde būyūk bir etkiye sebep olmuştur. Bu durum stres, kaygı, depresyon gibi oğrencilerde psikolojik sorunlara da sebebiyet vermiştir (Hasan & Bao, 2020). Pandemi, yıkıcı sağlık sorunları ile beraber oğrencilerde fiziksel ve zihinsel problemler ortaya çıkmaktadır (Zolotov, 2020). Covid-19 sūrecinin, yol açtığı olumsuz durumların bir tanesi de oğrencilerin ani bir şekilde evrimii eğitime geçiş sağlamasıdır. Çevrimiçi oğrenmeye katılımın sūrđrūlebilirliđi için oğrencilerin motivasyonlarını arttırmaya yōnelik pedagojik değişimler ortaya çıkmıştır (Lee ve ark., 2019). Başarılı bir aşı bulunana kadar oğrenciler evrimii eğitimlere devam etmiştir (Daniel, 2020).

Pandemi Őncesi ūlkemizde dijital ađı yakalama adına Yūsekōđretim Kurumu (YŐK) tarafından hazırlanan ‘‘Yūsekōđretimde Dijital Dōnūřūm Projesi’’ ile birlikte ođrencilerin yūz yūze eđitimin yanında dijital ortamlarda da eđitimlerini sūrđrebilmeleri için alt yapı çalıřmaları oluřturulmuř, bu projeye birlikte birçok ūniversite dijital eđitim modeline geçiř sađlamıřtır. Pandeminin ortaya çıkmasıyla beraber eđitim ve ođretimde bir aksaklıđın ortaya çıkmaması için yol haritaları belirlenmiř ve bu hususta 5 ana alanda (içerik ve uygulama, altyapı, insan kaynakları, mevzuat) alıřmalar yapılmıř. Bu kapsamda dijital imkānlar dođrultusunda uzaktan eđitime geçiř sađlanmıřtır. Covid-19 gibi toplumu olumsuz yōnde

etkileyen salgın hastalıkların, oğrencilerin akademik kontrol odağı d¼zeylerini etkilediği d¼ř¼n¼lmektedir.

Kontrol odağı, bireyin hayatı boyunca elde edebileceği başarı ve başarısızlıkların temel nedenlerini oluşturan ana fakt¼rlerden biridir. Kalıtsal bir özellik olmayan kontrol odağı, geliştirilebilir, oğrenilebilir ve zamanla değiştirilebilir (Hansemak, 2003). Bireyler yaşadığı başarı ya da başarısız durumları kendi kontrolleri altında olan fakt¼rlerden kaynaklandığı inancı içerisinde ise içsel kontrol odağa, aksine diğer insanlar, farklı koşullar, şans ya da kaderin getirisi inancı içerisinde olması durumunda dışsal kontrol odağına atıfta bulunmaktadır (Hermawan ve ark., 2016). İçsel kontrol odağına sahip olanlar, hamlelerini kendi verdiği kararlar doğrultusunda yapar ve elde ettiği sonuçlardan kendilerini sorumlu tutarlar (Durna & řent¼rk, 2012). Dış çevreler tarafından kontrol edildiğini d¼ř¼ncesi içinde yer alan bireyler, dış kontrol odağı grubunda yer alırlar (Asiedu-Appiah & Addai, 2014). Akademik kontrol odağı, Rotter tarafından ilk olarak oğrencilerin akademik çabalarını etkileyen tutum ve davranışların sorumluluk merkezini belirlemek için kullanılmıştır (Basım & şeşen, 2006). Bazı oğrenciler elde edilen notların d¼zenli derse katılım, d¼zenli çalışma ile kişinin çabasını yansıttığına inanır. Bazıları ise şans, sınav sistemi, oğretmenin ¼nyargılı tutumu gibi durumların oğrenciyi başarı veya başarısızlığa ittiğini d¼ř¼n¼r (Chhabra, 2013; Karataş, 2016).

Araştırmamızın amacı; spor bilimleri fak¼ltesindeki oğrencilerin akademik kontrol odağı ile Covid-19 korkusu d¼zeylerinin incelenmesidir. Covid-19 korkusu ve akademik kontrol odağıyla alakalı alanyazın da birçok çalışma yapılmıştır (Bar-Tal & Bar-Zohar, 1977; Hashway ve ark., 1990; Ferrari ve ark., 1992; Landis ve ark., 2007; Bodill & Roberts, 2013; Curtis & Trice, 2013; Brown ve ark., 2017; Fitzpatrick ve ark., 2020; Pakpour & Griffiths, 2020; Yahaya ve ark., 2020 Labrague & De-Los-Santos, 2021; Luo ark., 2021). Alanyazın incelendiğinde spor bilimleri alanında ve ¼rneklem grubumuz ¼zelinde bu iki konunun beraber ele alındığı bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Spor eğitimi ortamında ortaya çıkabilecek Covid-19 korkusu gibi olumsuz durumların azaltılabilmesi ve bu iki konunun birlikte incelenmesinin alanyazına katkı sunacağı d¼ř¼n¼lmektedir.

YÖNTEM

Araştırma grubu

Araştırmanın evrenini Muş Alparslan Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin tamamı oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise araştırmaya gönüllü olarak katılan 398'i (65,0) kadın, 214'ü (35,0) erkek olmak üzere toplamda 612 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1. Demografik özellikler

Değişkenler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Erkek	214	35,0
	Kadın	398	65,0
	Toplam	612	100,0
Yaş	19 Yaş ve Altı	154	25,2
	20 ve 21 Yaş Arası	212	34,6
	22 Yaş ve Üzeri	246	40,2
	Toplam	612	100,0
İkamet Edilen Yer	Yurt	273	44,6
	Ev	339	55,4
	Toplam	612	100,0
Covid-19 Aşısının Virüse Karşı Koruğunu Düşünüyor Musunuz?	Evet	304	49,7
	Hayır	308	50,3
	Toplam	612	100,0
Covid-19 Aşısı Oldunuz Mu?	Evet	448	73,2
	Hayır	164	26,8
	Toplam	612	100,0
Covid-19 Hastalığı Geçirdiniz Mi?	Evet	304	49,7
	Hayır	308	50,3
	Toplam	612	100,0

Veri toplama araçları

Veri toplama envanteri olarak Kişisel Bilgi Formu, Akademik Kontrol Odağı Ölçeği ve Covid-19 Korkusu Ölçeği kullanılmıştır.

Covid-19 Korkusu Ölçeği (CKÖ); (Ahorsu ve ark., 2020) tarafından geliştirilip, Türkçeye uyarlaması (Kaya ve ark., 2021) tarafından yapılan ölçek tek boyut ve toplam 7 maddeden oluşmaktadır. Ters kodlanmış madde bulunmayan ölçek 5'li likert şeklindedir. Ölçek, bireyin hissettiği Koronavirüs (Covid-19) korku seviyesini belirtmektedir. Ölçekten en düşük 7 ile 35 arasından puan alınmaktadır. Bu puan arttıkça Covid-19 korkusu da artmaktadır. Ölçeğin tüm

ifadelerine ilişkin iç tutarlılık kat sayısı 0,87 olarak belirlenmiş olup (Kaya ve ark., 2021) bu araştırmada ise 0,97 olarak bulunmuştur.

Akademik Kontrol Odağı Ölçeği (AKOÖ); (Akın, 2007) tarafından geliştirilmiş olan bu ölçek toplam 17 madde, 2 alt faktörden oluşmakta ve 5'li likert tipindedir. Ters madde bulunmayan ölçekten en fazla 85, en az 17 puan alınabilmektedir. Ölçekten elde edilen skor arttıkça bireyin ilgili boyuta ait özelliklere yüksek seviyede sahip olduğu söylenebilir (Akın, 2007). Ayrıca ölçeğin, dışsal kontrol alt boyutu için iç tutarlılık kat sayısı 0,94 ve içsel korku alt boyutu için 0,95 olarak tespit edilmiştir (Akın, 2007). Bu araştırmada ise sırasıyla 0,85 ve 0,90'dır.

Verilerin toplanması

Araştırma öncesi alınan etik kurul raporu sonrasında Muş Alparslan Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerine yüz yüze olacak şekilde araştırma hakkında bilgi verildi ve araştırma verileri toplandı. Araştırma için Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 22.10.2021 tarihli ve 27249 sayılı karar ile onay alınmıştır.

Verilerin analizi

Elde edilen veriler SPSS 22 programı yardımıyla analiz edilmiş ve değişkenlerin dağılımları hesaplanmıştır. Normal dağılım gösteren veriler, t testi ve varyans analizi (Anova) testleri kullanılmıştır. Ortaya çıkan anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında meydana geldiğini belirlemek için Post-Hoc analizlerinden olan Bonfferoni testinden faydalanılmıştır. Çalışmada hata düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların Covid-19 korkusu ve akademik odaklanma puanlarının cinsiyete göre incelenmesi

Değişkenler	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	SS	T Testi		
					Sd	t	p
Covid -19 Korkusu	Kadın	214	2,89	1,29	610	3,75	0,00*
	Erkek	398	2,45	1,46			
Dışsal Kontrol Alt Boyutu	Kadın	214	2,04	0,76	610	-4,75	0,00*
	Erkek	398	2,35	0,80			
İçsel Kontrol Alt Boyutu	Kadın	214	3,91	1,04	610	-0,25	0,81
	Erkek	398	3,92	1,09			

* $p < 0,05$

Tablo 2'de katılımcıların cinsiyet değişkenine göre; kadın katılımcıların Covid-19 korkusu puanlarının ($\bar{x}=2,89$) erkek katılımcılara ($\bar{x}=2,45$) oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. AKOÖ'nin dışsal kontrol alt boyutunda erkek katılımcıların ($\bar{x}=3,92$) kadın

katılımcılara ($\bar{x}=3,91$) göre puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ancak AKOÖ'nin içsel kontrol alt boyutunda istatistiksel anlamda bir farklılığın meydana gelmediği belirlenmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Covid-19 korkusu ve akademik odaklanma puanlarının yaşa göre incelenmesi

Değişkenler	Yaş	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Bonfferoni
Covid -19 Korkusu	19 Yaş ve Altı ^(A)	154	3,12	1,43	29,71	0,00*	A-C B-C
	20 ve 21 Yaş Arası ^(B)	212	2,81	1,39			
	22 Yaş ve Üzeri ^(C)	246	2,12	1,27			
Dışsal Kontrol Alt Boyutu	19 Yaş ve Altı ^(A)	154	2,14	0,73	3,28	0,04*	A-C
	20 ve 21 Yaş Arası ^(B)	212	2,22	0,77			
	22 Yaş ve Üzeri ^(C)	246	2,34	0,87			
İçsel Kontrol Alt Boyutu	19 Yaş ve Altı ^(A)	154	3,85	0,94	2,06	0,13	-
	20 ve 21 Yaş Arası ^(B)	212	4,05	1,06			
	22 Yaş ve Üzeri ^(C)	246	3,87	1,15			

* $p<0,05$

Tablo 3'de; Covid-19 Korkusu ve AKOÖ'nin dışsal kontrol alt boyutunun yaş değişkeni açısından istatistiksel anlamda bir farklılık gösterdiği ancak AKOÖ'nin içsel kontrol alt boyutunda istatistiksel anlamda bir farklılığın meydana gelmediği belirlenmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Covid-19 korkusu ve akademik odaklanma puanlarının ikamet edilen yere göre incelenmesi

Değişkenler	İkamet Edilen Yer	n	$\bar{x}$	ss	T Testi		
					Sd	t	p
Covid -19 Korkusu	Devlet Yurdu	273	2,91	1,45	610	4,82	0,00*
	Ev	339	2,37	1,34			
Dışsal Kontrol Alt Boyutu	Devlet Yurdu	273	2,26	0,70	610	0,45	0,65
	Ev	339	2,24	0,88			
İçsel Kontrol Alt Boyutu	Devlet Yurdu	273	4,00	0,98	610	1,17	0,09
	Ev	339	3,86	1,13			

* $p<0,05$

Tablo 4'de; Covid-19 Korkusu puanlarının ikamet edilen yere göre devlet yurdunda kalanlar lehine istatistiksel anlamda bir farklılık gösterdiği ancak AKOÖ'nin dışsal kontrol ve içsel kontrol alt boyutlarının istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür.

Tablo 5. Katılımcıların Covid-19 korkusu ve akademik odaklanma puanlarının Covid-19 aşısının virüse karşı koruğunu düşünme değişkenine göre incelenmesi

Değişkenler	Covid-19 Aşısının Virüse Karşı Koruğunu Düşünüyor Musunuz?	n	$\bar{x}$	ss	T Testi		
					Sd	t	p
Covid -19 Korkusu	Evet	304	2,71	1,30	610	1,70	0,09
	Hayır	308	2,51	1,52			
Dışsal Kontrol Alt Boyutu	Evet	304	2,04	0,66	610	-6,54	0,00*
	Hayır	308	2,45	0,88			
İçsel Kontrol Alt Boyutu	Evet	304	3,82	1,09	610	-2,40	0,02*
	Hayır	308	4,02	1,05			

*p<0,05

Tablo 5’de; AKOÖ’nin içsel kontrol ve dışsal kontrol alt boyutlarının, Covid-19 aşısının virüse karşı koruğunu düşünme değişkenine göre Covid-19 aşısının virüse karşı korumadığını düşünenler lehine istatistiksel anlamda bir farklılık gösterdiği ancak Covid-19 korkusu puanlarının istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Covid-19 korkusu ve akademik odaklanma puanlarının Covid-19 aşısı olma değişkenine göre incelenmesi

Değişkenler	Covid-19 Aşısı Oldunuz Mu?	n	$\bar{x}$	ss	T Testi		
					Sd	t	p
Covid -19 Korkusu	Evet	448	2,53	1,33	610	-2,26	0,02*
	Hayır	164	2,82	1,63			
Dışsal Kontrol Alt Boyutu	Evet	448	2,16	0,78	610	-4,09	0,00*
	Hayır	164	2,46	0,84			
İçsel Kontrol Alt Boyutu	Evet	448	3,78	1,14	610	-5,26	0,00*
	Hayır	164	4,28	0,76			

*p<0,05

Tablo 6’da yer alan Covid-19 aşısı olma değişkenine göre; Covid-19 korkusu ile AKOÖ’nin içsel kontrol ve dışsal kontrol alt boyutlarının Covid-19 aşısı olma değişkenine göre Covid-19 aşısı olmayanlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Tablo 7. Katılımcıların Covid-19 korkusu ve akademik odaklanma puanlarının Covid-19 hastalığı geçirmiş olma değişkenine göre incelenmesi

Değişkenler	Covid-19 Hastalığı Geçirdiniz Mi?	n	$\bar{x}$	ss	T Testi		
					Sd	t	p
Covid -19 Korkusu	Evet	418	2,54	1,37	610	-1,68	0,09
	Hayır	194	2,75	1,52			
Dışsal Kontrol Alt Boyutu	Evet	418	2,23	0,83	610	-0,78	0,43
	Hayır	194	2,29	0,74			
İçsel Kontrol Alt Boyutu	Evet	418	3,85	1,11	610	-2,47	0,01*
	Hayır	194	4,08	0,95			

*p<0,05

Tablo 7’de yer alan Covid-19 hastalığı geçirmiş olma değişkenine göre; AKOÖ’nin içsel kontrol alt boyutu puanlarında istatistiksel anlamda bir farklılık gösterdiği ancak Covid-19 Korkusu ile AKOÖ’nin dışsal kontrol alt boyutunun istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir (p<0,05).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada Spor Bilimleri Fakültesinde eğitim gören öğrencilerin Covid-19 Korkusu ile Akademik Kontrol Odağı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda cinsiyet değişkeni özelinde, kadınların erkeklere oranla Covid-19 Korkusu puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Alanyazında araştırmamızın sonuçları ile benzerlik gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Broche-Pérez ve ark., 2020; Gencer, 2020; Tural & Efe, 2020; Altundağ, 2021; Arpacıoğlu ve ark., 2021; Çayır ve ark., 2021; Türkmen, 2021; Çelik, 2022). Bu araştırmalar çalışmamız ile paralellik göstermekte ve kadınlarda Covid-19 korkusunun erkeklere göre daha fazla olduğunu belirtmektedir. Yapılan bazı araştırmaların sonucunda ise Covid-19 Korkusunun cinsiyet değişkeni açısından erkekler lehine istatistiksel anlamda bir farklılık gösterdiği belirtilmiştir (Paksoy, 2020; Memiş ve ark., 2020; Aksoy & Atılğan, 2021; Aslan, 2022). Domuz gribi salgını döneminde Çırakoğlu (2011) yaptığı araştırmasında, kadınların bulaşıcı hastalıkları daha fazla algıladığı, kaygı düzeylerinin ve temastan kaçma sıklıklarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu sonucunu tespit etmiştir. Bir diğer araştırmada ise Ayas ve arkadaşları (2017) yaptığı araştırmasında, “cinsiyetler üzerinden toplumsal rollerin oluşmasından kaynaklı erkeklerin korku ve endişelerini açıkça dile getiremediği” sonucundan yola çıkarak bu durumun kadınların erkeklere oranla Covid-19 Korku puanlarının yüksek olmasına sebebiyet verdiği söylenebilir.

Araştırmamızda, AKOÖ'nin içsel kontrol alt boyutunun cinsiyet değişkeni açısından farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Saracaloğlu ve arkadaşları (2013) ile Saracaloğlu ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan çalışmaların sonucu ile araştırmamız benzer sonuçlar ile benzerlik taşımaktadır. Sarıçam ve arkadaşları (2012), AKOÖ'nin içsel kontrol alt boyutunun cinsiyet değişkeni bakımından farklılığın kadınlar lehine, Yıldırım (2019) ise erkekler lehine istatistiksel açıdan anlamlı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Hashway ve arkadaşları (1990); AKOÖ'nin toplam puanlarının cinsiyet değişkeni bakımından, kadınlar lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığını belirtilmiştir. Hasan & Khalid (2014) ise erkeklerin içsel akademik kontrol odağının önemli ölçüde düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Sonuç olarak erkek katılımcıların kadınlara göre güçlü bir içsel akademik yönelime sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmamızda, AKOÖ'nin dışsal kontrol alt boyutunun yaş değişkeni açısından istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği, içsel kontrol alt boyutunun ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Baiocco ve arkadaşları (2009) yaptığı araştırma sonucunda yaşı büyük olan bireylerin yaşı küçük olan bireylere oranla daha kontrollü ve mantıklı kararlar verdiğini belirtmiştir. Spor bilimlerinde eğitim gören öğrencilerin ödül ve övgüye dayalı bir dışsal motivasyon içerisinde olması yaş ilerledikçe daha çok akademik odaklanma sağladıkları söylenebilir.

Araştırmamızda, Covid-19 korkusunun ikamet edilen yer değişkenine göre devlet yurdunda kalanlar lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ortaya çıktığı ancak Akademik Odaklanma Ölçeğinin dışsal kontrol ve içsel kontrol alt boyutlarının istatistiksel anlamda bir farklılık göstermediği görülmüştür. Çelik (1991) yaptığı araştırmasında akademik olarak başarılı olan öğrencilerin büyük çoğunluğunun devlet yurtlarında kalan öğrencilerden oluştuğunu tespiti araştırmamız ile kısmen benzerlik göstermektedir. Bundan yola çıkarak yurtlarda çalışma ortamlarının iyi olması ve gruplar halinde çalışma fırsatlarının olması bireylerde akademik odaklanmaya katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırmamızda, Akademik Odaklanma Ölçeğinin içsel kontrol alt boyutunun, Covid-19 hastalığı geçirmiş olma değişkenine göre Covid-19 hastalığı geçirmemiş kişiler lehine istatistiksel anlamda bir farklılığı ortaya koyduğu ancak dışsal kontrol alt boyutunun ise anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Araştırmamızda, Covid-19 korkusunun, Covid-19 hastalığı geçirmiş olma değişkeni bakımından istatistiksel anlamdan bir farklılığın ortaya çıkmadığı görülmüştür. Alanyazında çalışmamızın bu bulgusuyla benzerlik gösteren çalışmalar

mevcuttur (Tatal & Efe, 2020; Bulguman, 2021; Çalışkan ve ark., 2021; Türkmen, 2021; Yılmaz ve ark., 2021; Birgül, 2022; Öztürk, 2022). Ancak Çelik (2022) ve Taspinar arkadaşları (2021) istatistiksel anlamda; Covid-19 hastalığı geçirmeyen bireyler lehine bir farklılığın ortaya çıkmadığını belirtirken, Alın (2022) ise tam tersi bir sonuca ulaşmıştır. Ayrıca Akademik Odaklanmanın dışsal kontrol ve içsel kontrol alt boyutları puanları ile Covid-19 korkusu puanları arasında pozitif yönlü ve çok düşük seviyeli istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu bağlamda; akademik kontrol odağı düzeyleri çok düşük olan bireylerin Covid-19 korkusu düzeylerinin de çok düşük olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak; kadınların erkeklere göre daha fazla Covid-19 korkusu yaşadığı, yaş arttıkça akademik odaklanma düzeyinin de arttığı ve Covid-19 pandemisine yakalanmayan öğrencilerin akademik odaklanma düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öneriler

- Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda Covid-19 korkusunun akademik odaklanmanın önüne geçmesini engellemek için öğrencilere farklı eğitim modelleri sunularak motivasyonları artırılabilir.
- Pandemi döneminin getirdiği mental problemlerin (korku, stres, depresyon, travma vb.) bireylerde kalıcı hasarlar bırakmaması adına öğrencilere gerekli desteğin verilmesi gerekir.
- Bireylerin, fiziksel aktivitenin sağlıklı bir yaşam için ön koşul olduğu bilincine sahip olmaları gerekmektedir.

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Throughout the ages, humankind has struggled against natural disasters and many epidemics. One of these is the Covid-19 pandemic process that started towards the end of 2019. Covid-19, unlike previous epidemics, has turned into an international threat with its rapid and easy spread (Türker, 2020). This process, which has affected the whole world, has led to many negative situations in terms of human and public health and caused fear and panic. Fear of Covid-19 is explained as a state of fear caused by people being infected with this virus (Ahorsu et al., 2020). This epidemic has naturally turned into a physical and mental threat to people worldwide (Huang et al., 2020). Uncertainties such as the cause of the disease, what effect it will have on individuals in the long term, and the lack of any effective treatment method cause great anxiety and fear in people (Egunjobi, 2020). In such cases, the individual may be psychologically damaged and may cause the people around him to panic (Mertens et al., 2020).

Taking measures such as curfew, social distance and movement restrictions in order to minimize the epidemic caused by Covid-19 has had a great impact on students. This situation has also caused psychological problems in students such as stress, anxiety, and depression (Hasan & Bao, 2020). Along with the pandemic, devastating health problems, physical and mental problems arise in students (Zolotov, 2020). One of the negative situations caused by the Covid-19 process is the sudden transition of students to online education. For the sustainability of participation in online learning, pedagogical changes have emerged to increase students' motivation (Lee et al., 2019). Students continued online education until a successful vaccine was found (Daniel, 2020).

With the "Digital Transformation Project in Higher Education" prepared by the Council of Higher Education (YÖK) in order to catch up with the digital age in our country before the pandemic, infrastructure studies were created for students to continue their education in digital environments as well as face-to-face education, and with this project, many universities have transitioned to the digital education model. With the emergence of the pandemic, road maps were determined to prevent any disruption in education and training, and studies were carried out in 5 main areas (content and application, infrastructure, human resources, legislation). In this context, a transition to distance education was made in line with digital opportunities. It is thought that epidemic diseases that negatively affect society, such as Covid-19, affect students' academic locus of control levels.

The aim of this study is to examine the relationship between academic locus of control and Covid-19 fear levels of students at the faculty of sports sciences. Many studies have been conducted in the literature regarding the fear of Covid-19 and academic locus of control (Bar-Tal & Bar-Zohar, 1977; Hashway et al., 1990; Ferrari et al., 1992; Landis et al., 2007; Bodill & Roberts, 2013; Curtis & Trice, 2013; Brown et al., 2017; Fitzpatrick et al., 2020; Pakpour & Griffiths, 2020; Yahaya et al., 2020; Labrague & De-Los-Santos, 2021; Luo et al., 2021). However, we have not found any research that addresses these two issues together in our sample group. It is thought that reducing negative situations such as fear of Covid-19 that may arise in the sports training environment and examining these two issues together will contribute to the literature.

METHOD

This study was designed as a relational screening model. This model aims to determine whether a change will occur between two or more variables and the level of change (Karasar, 2011). The research group consisted of 612 volunteer students studying at Muş Alparslan University, Faculty of Sports Sciences. Personal Information Form, Academic Locus of Control Scale and Fear of COVID-19 Scale were used as data collection inventories.

The obtained data were analyzed with the help of SPSS 22 program and the distributions of the variables were calculated. T test, analysis of variance (ANOVA) and Bonfferoni test were used

in the research. Bonfferoni test, one of the Post-Hoc analyses, was used to determine between which groups the significant differences occurred. In the study, the error level was taken as $p < 0,05$.

RESULTS

In conclusion; It can be said that individuals with very low levels of academic locus of control also have very low levels of fear of COVID-19. Also it has been observed that women experience more fear of COVID-19 than men, the level of academic focus increases as age increases, and the academic focus levels of students who have not contracted the COVID-19 pandemic are higher.

DISCUSSION AND CONCLUSION

This research aimed to examine the Fear of Covid-19 and Academic Locus of Control levels of students studying at the Faculty of Sports Sciences. As a result of the analysis, it was determined that women had higher Fear of Covid-19 scores than men, specifically regarding the gender variable. There are studies in the literature that are similar to the results of our research (Broche-Pérez et al., 2020; Gencer, 2020; Tural & Efe, 2020; Altundağ, 2021; Arpacıoğlu et al., 2021;  ayır et al., 2021; Türkmen, 2021;  elik, 2022) These studies are parallel to our study and indicate that the fear of Covid-19 is higher in women than in men. As a result of some studies, it has been stated that Fear of Covid-19 shows a statistical difference in favor of men in terms of gender variable (Paksoy, 2020; Memiş et al., 2020; Aksoy & Atılgan, 2021; Aslan, 2022). In his research conducted during the swine flu epidemic,  ırakoğlu (2011) found that women perceived infectious diseases more, their anxiety levels and the frequency of avoiding contact were higher than men. In another study, Ayas et al. (2017) found that "men cannot express their fears and concerns openly due to the formation of social roles based on gender", and it can be said that this situation causes women to have higher Covid-19 Fear scores than men.

In this study, it is seen that the difference in terms of the gender variable of the internal control sub-dimension of SCD is not statistically significant. Our research is similar to the results of studies conducted by Saracaloğlu et al. (2013) and Saracaloğlu et al. (2017). Sari am et al. (2012) stated that the difference in terms of the gender variable of the internal control sub-dimension of SCD was statistically significant in favor of women, and Yıldıırım (2019) stated that it was statistically significant in favor of men. Also Hashway et al. (1990); It was stated that there was a statistically significant difference in favor of women in terms of the gender variable of SCD total scores. Hasan & Khalid (2014) found that males' internal academic locus of control was significantly low. As a result, it can be said that male participants have a stronger internal academic orientation than females.

In our research, it was determined that the external control sub-dimension of SCD showed a statistically significant difference in terms of age variable, while the internal control sub-dimension did not show a statistically significant difference. As a result of their research, Baiocco et al. (2009) stated that older individuals make more controlled and logical decisions than younger individuals. It can be

said that students studying in sports sciences have an extrinsic motivation based on rewards and praise, thus enabling them to focus more academically as they get older.

KAYNAKLAR

- Ahorsu, D. K., Lin, C. Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., & Pakpour, A. H. (2020). The fear of Covid-19 scale: Development and initial validation. *International Journal of Mental Health and Addiction, 20*, 1537–1545.
- Aksoy, C., & Atılğan, D. (2021). Covid-19 korkusu ve yaşam doyum: özel yetenek giriş sınavlarına katılan öğrenciler örnekleme. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 4(1)*, 40-50.
- Akın, A. (2007). Akademik kontrol odağı ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34(3)*, 9-17.
- Alın, T. (2022). *Covid-19 Korkusu ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Altundağ, Y. (2021). Erken dönem Covid-19 pandemisinde Covid-19 korkusu ve psikolojik dayanıklılık. *EKEV Akademi Dergisi, (85)*, 499-516.
- Arpacıoğlu, S., Baltalı, Z., & Ünübol, B. (2021). Covid-19 pandemisinde sağlık çalışanlarında tükenmişlik, covid korkusu, depresyon, mesleki doyum düzeyleri ve ilişkili faktörler. *Çukurova Medical Journal, 46(1)*, 88-100.
- Asiedu-Appiah, F., & Addai, H. (2014). An Investigation into the causal relationship between employees locus of control and contextual performance. *Journal of Business and Behavioural Sciences, 26(2)*, 94-118.
- Aslan, K. (2022). *Voleybol oyuncularının tükenmişlik düzeyi ve koronavirüs (Covid 19) korkusu arasındaki ilişkilerin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Giresun Üniversitesi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ayas, E. B., Öztürk, N., İnan, S., & Karakaş, G. (2022). Koronavirüs salgını döneminde önlem alma davranışları, koronavirüs korkusu ve kontrol odağı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 5(2)*, 512-529.
- Baiocco, R., Laghi, F., & D'Alessio, M. (2009). Decision-making style among adolescents: relationship with sensation seeking and locus of control. *Journal of Adolescence, (32)*, 963-976.
- Bar-Tal, D., & Bar-Zohar, Y. (1977). The relationship between perception of locus of control and academic achievement: review and some educational implications. *Contemporary Educational Psychology, 2(2)*, 181-199.
- Basım, H. N., & Şeşen, H. (2006). Kontrol odağının çalışanların nezaket ve yardım etme davranışlarına etkisi: kamu sektöründe bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16*, 159-168.
- Bayam, M. (2022). *Amatör futbolcuların Covid-19 korkusu ve stres düzeylerinin spora yönelik tutumlarına olan etkilerin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Birgül, F. K. (2022). *Yaşlı bireylerde covid 19 korkusu ile depresyon, umutsuzluk ve uyku kalitesi arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi] Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Bodill, K., & Roberts, L. D. (2013). Implicit theories of intelligence and academic locus of control as predictors of studying behaviour. *Learning and Individual Differences, 27*, 163-166.
- Broche-Pérez, Y., Fernández-Fleites, Z., Jiménez-Puig, E., Fernández-Castillo, E., & Rodríguez-Martin, B. C. (2020). Gender and fear of covid-19 in a cuban population sample. *International Journal of Mental Health and Addiction, 20*, 83-91.
- Brown, D. L., Rosnick, C. B., & Segrist, D. J. (2017). Internalized racial oppression and higher education values: the mediational role of academic locus of control among college african american men and women. *Journal of Black Psychology, 43(4)*, 358-380.
- Bulguman, A. M. (2021). *Genç (25-44 yaş), orta (45-54 yaş) ve erken yaşlılarda (55-64 yaş) covid-19 korku-su ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]. Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Chhabra, B. (2013). Locus of control as a moderator in the relationship between job satisfaction and organizational commitment: a study of indian it professionals. *Organizations and Markets in Emerging Economies, 4(2)*, 25-41.
- Curtis, N. A., & Trice, A. D. (2013). A Revision of the academic locus of control scale for college students. *Perceptual and Motor Skills, 116(3)*, 817-829.
- Çalışkan, E., Kargin, M., & Ersöğütçü, F. (2021). Hemşirelik öğrencilerinde Covid-19 korkusu ile hemşirelik mesleğine yönelik tutum arasındaki ilişki. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 30(3)*, 170-180.
- Çayır-Yılmaz, M., & Uysal, N. (2021). Klinisyen hemşirelerde Covid-19 korkusu ve mesleğe bağlılık düzeyinin belirlenmesi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 4(3)*, 316-325.
- Çelik, A. (2022). *Sağlık çalışanlarının Covid-19 korkusu ile algılanan stres düzeyleri arasındaki ilişki: Malatya ilindeki kamu hastanelerinde çalışan hemşireler üzerinde bir araştırma* [Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çırakoğlu, O. C. (2011). Domuz gribi (H1N1) salgınıyla ilişkili algıların, kaygı ve kaçınma düzeyi değişkenleri bağlamında incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi, 26(67)*.
- Daniel, J. (2020). Education and the Covid-19 Pandemics. *Prospects, 49(1)*, 91-96.
- Durna, U., & Şentürk, F. K. (2012). Üniversite Öğrencilerinin sosyal faaliyetlerinin denetim odağı düzeyi açısından incelenmesi: Bir devlet üniversitesi örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2)*, 187-202.
- Egunjobi, J. P. (2020). *The perception of Covid-19 as a fear factor in the preparation fort he pandemic aftermath*. Nairobi
- Ferrari, J. R., Parker, J. T., & Ware, C. B. (1992). Academic procrastination: personality correlates with myers-briggs types, self-efficacy, and academic locus of control. *Journal of Social Behavior and Personality, 7(3)*, 495-502.

- Fitzpatrick, K. M., Harris, C., & Drawve, G. (2020). Fear of covid-19 and the mental health consequences in america. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, And Policy, 12(1)*, 17-21.
- Gencer, N. (2020). Pandemi sürecinde bireylerin koronavirüs (Covid-19) korkusu: Çorum örneği. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, (4)*, 1153-1173.
- Hansemark, O. C. (2003). Need for achievement, locus of control and the prediction of business start-ups: A longitudinal study. *Journal of Economic Psychology, 24(3)*, 301-319.
- Hasan, N., & Bao, Y. (2020). Impact of “e-learning crack-up” perception on psychological distress among college students during Covid-19 pandemic: A mediating role of “fear of academic year loss”. *Children and Youth Services Review, 118*, 1-9.
- Hasan, S. S., & Khalid, R. (2014). Academic locus of control of high and low achieving students. *Journal of Research & Reflections In Education, 8(1)*, 22-33.
- Hashway, R. M., Hammond, C. J., & Rogers, P. H. (1990). Academic locus of control and the collegiate experience. *Research and Teaching in Developmental Education, 7(1)*, 45-54.
- Hermawan, R. W., Soetjipto, B. E., & Rahayu, W. P. (2016). The Effect of entrepreneurial self-efficacy and locus of control on entrepreneurship interest through entrepreneurship literacy. *IOSR Journal of Business and Management, 18(2)*, 141-148.
- Huang, C., Wang, Y., Li, X., Ren, L., Zhao, J., Hu, Y., ... et al. (2020). Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *The Lancet, 395(10223)*, 497-506.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınevi.
- Karataş, Z. (2016). *Eğitim bilimlerinde yenilik ve nitelik anlayışı, üniversite öğrencilerinin genel öz-yetkinliğinin yordayıcısı olarak endişenin sonuçları ve kontrol odağı*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kaya, S., Dündar, E., Çakıroğlu, F. P., & Uzdil, Z. (2021). Adaptation of the fear of 2019 coronavirus disease (Covid-19) scale to Turkish culture: A validity and reliability study. *Journal of Cognitive-Behavioral Psychotherapy and Research, 10(1)*, 40-45.
- Labrague, L. J., & De-Los-Santos, J. A. A. (2021). Fear of Covid-19, psychological distress, work satisfaction and turnover intention among frontline nurses. *Journal of Nursing Management, 29(3)*, 395-403.
- Landis, B. D., Altman, J. D., & Cavin, J. D. (2007). Underpinnings Of Academic Success: Effective Study Skills Use As A Function Of Academic Locus Of Control And Self-Efficacy. *Psi Chi Journal Of Undergraduate Research, 12(3)*, 126-130.
- Lee, J., Song, H. D., & Hong, A. J. (2019). Exploring factors, and indicators for measuring students' sustainable engagement in e-learning. *Sustainability (Switzerland), 11(4)*, 985.
- Luo, F., Ghanei-Gheshlagh, R., Dalvand. S., Saedmoucheshi, S., & Li, Q. (2021). Systematic review and meta-analysis of fear of Covid-19 front. *Frontiers in Psychology, (12)*, 661078.
- Memiş-Doğan, M., & Düzal, B. (2020). Covid-19 özelinde korku-kaygı düzeyleri. *Turkish Studies, 15(4)*, 739-752.

- Mertens, G., Gerritsen, L., Duijndam, S., Salemink, E., & Engelhard, I. M. (2020). Fear of the coronavirus (COVID-19): Predictors in an online study conducted in March 2020. *Journal of Anxiety Disorders, (74)*, 1-8.
- Öztürk, B. İ. (2022). *Covid-19'la yaşamak: Covid-19 korkusunu etkileyen faktörler*. [Yüksek lisans tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Pakpour, A. H., & Griffiths, M. D. (2020). The fear of Covid-19 and its role in preventive behaviors. *Journal of Concurrent Disorders, 2(1)*, 58-63.
- Paksoy, H. M. (2020). Covid-19 pandemisi ile oluşan korku ve davranışlara inancın etkisi üzerine bir araştırma: Türkiye örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(2)*, 135-155.
- Saracaloğlu, A. S., Aldan-Karademir, Ç., Dursun, F., Altın, M., & Üstündağ, N. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının öz-düzenleyici öğrenme becerilerinin, akademik öz-yeterlik, akademik kontrol odağı ve akademik başarıları ile ilişkisi. *Electronic Turkish Studies, 12(33)*, 379-402.
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N., & Özden, B. (2013). Fen Bilgisi, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen öz-yeterlik algılarının ve akademik kontrol odaklarının incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34(2)*, 227-250.
- Sarıçam, H., Duran, A., Çardak, M., & Halmatov, M. (2012). The examination of pre-school teacher candidates' academic locus of control levels according to gender and grade. *Mevlana International Journal of Education, 2(2)*, 67-74.
- Total, V., & Efe, M. (2020). Bireylerin psikolojik sağlık ve Covid-19 korkularının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Journal of International Social Research, 13(74)*, 1307-9581.
- Türkmen, A. (2021). Banka personelinin Covid-19 korkusunun incelenmesi. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi, 3(2)*, 87-92.
- Taspınar, B., Taspınar, F., Gülmez, H., & Kizilirmak, A. S. (2021). Fizyoterapistlerde Covid-19 korkusu ve yaşam kalitesi arasındaki ilişki. *Forbes Journal of Medicine, 2(2)*, 108-115.
- Türker, A. (2020). *Pandemide (Covid-19) egzersiz ve beslenme*. Akademisyen Kitabevi.
- Türkmen, N. (2021). *Sağlık alanında okuyan üniversite öğrencilerinde sağlık okuryazarlığı düzeylerinin Covid-19 korkusu üzerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yahaya, A. B., Yanoko, T. A., & La'ah, K. J. D. (2020). Academic locus of control as correlates of academic achievement among senior secondary school students in sabon gari lga, kaduna state. *Kano Journal of Educational Psychology (Kajep), 2(1)*, 45-51.
- Yıldırım, İ. (2019). *Akademik kontrol odağı ve okula ilişkin tutum ile öğrenmeye dönük tutum arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, D., Karaman, D., & Yılmaz, H. (2021). İntörn hemşirelik öğrencilerinin koronavirüs (Covid-19) korkusunun aşı karşıtlığına etkisinin incelenmesi. *The Journal of Turkish Family Physician, 12(4)*, 179-191.

Zolotov, Y., Reznik, A., Bender, S., & Isralowitz, R. (2022). COVID-19 fear, mental health, and substance use among Israeli University students. *International Journal of Mental Health and Addiction, 20(1)*, 230-236.

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Muhammet BAŞ
Tasarım <i>Design</i>	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak <i>To design the method and research design.</i>	Atakan AKSU
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak <i>Review the literature required for the study</i>	Atakan AKSU
Veri Toplama ve İşleme <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Muhammet BAŞ
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi <i>Evaluation of the obtained finding</i>	Atakan AKSU
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment		
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve destek alınmamıştır.		

No contribution and/or support was received during the writing process of this study.

Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.

Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee

Bu araştırma, Muş Alparslan Üniversitesi Etik Kurulunun E-27749 sayılı kararı ile yürütülmüştür.

This study was conducted with the decision of Muş Alparslan University Ethics Committee numbered E-27749.

Bu eser [Creative Commons Atf-Gavri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.